

Til:

Rovviltnemndene i region 4 og 5 v/sekretariatene
(fminpost@fylkesmannen.no, fmovpost@fylkesmannen.no)

Kopi:

Klima- og miljødepartementet

Oslo, 29.oktober 2021

Klage på lisenskvote for ulv innenfor ulvesonen i region 4 og 5

WWF Verdens naturfond viser til innstilling fra sekretariatene, og vedtak 12. oktober 2021 fra rovviltnemndene i region 4 og 5 om kvote for lisensjakt på ulv innenfor ulvesonen i lisensfellingsperioden 2021/20212. WWF klager med dette på vedtaket om å skyte 28 ulver i revirene Hornmoen, Mangen, Bograngen og grensereviret Rømskog.

Ulven er totalfredet i Norge og står oppført som kritisk truet på den norske rødlisten. Felling kan derfor bare unntaksvis tillates dersom både grunnvilkårene og tilleggsvilkårene for slik felling er oppfylt. Disse vilkårene er ikke oppfylt i denne saken. Ingen av de fire revirene som er vedtatt tatt ut medfører fare for skade på beitedyr jf. naturmangfoldloven § 18 b). Det foreligger heller ikke offentlige interesser av vesentlig betydning som gir hjemmelsgrunnlag for felling i ulvesonen, jf. naturmangfoldloven § 18 c).

WWF kan ikke se at vedtaket fattet den 12. oktober 2021 av rovviltnemndene i region 4 og 5 er innenfor rammene av verken Grunnloven, Bernkonvensjonen eller naturmangfoldloven. WWF krever derfor at Klima- og miljødepartementet omgjør vedtaket, slik at det ikke fattes vedtak om uttak av revirene Hornmoen, Mangen, Bograngen og grensereviret Rømskog.

Bakgrunn

Ulven er totalfredet og oppført som kritisk truet (CR) på Norsk Rødliste for arter (2015), med ekstremt høy risiko for å dø ut. Det ligger også an til at ulven fortsetter å være kategorisert som kritisk truet også i den nye Rødlisten som lanseres i slutten av november. Ulven står videre i en spesiell særstilling som oppført i vedlegg II til Bernkonvensjonen, som igjen stiller særskilt strenge krav til beskyttelse av arten, og lovverket åpner kun for noen snevre unntak fra forbudet mot å avlive ulv.

Bestandsstatus

Hele sørskanadinaviske bestanden har vært 480 ulver i vinter 2020/2021 hvorav 395 ulver tilhørte den svenske delbestanden. I den norske delbestanden ble det påvist 109 – 114 ulver, hvorav 57-58 dyr med helnorsk tilhold, og 52 – 56 ulver med tilhold på begge sider av riksgrensen. Dette inkluderer 24 ulver som ble felt gjennom lisensjakt eller skadefelling i løpet av registreringsperioden.

WWF mener at et uttak i ulvesonen på 28 ulver utgjør en uakseptabel, og ulovlig, stor del av den resterende norske delbestanden av ulv.

Ulovlig jakt og innavl

Hovedutfordringene for ulvene i Skandinavia er ulovlig jakt og innavl.

Halvparten av dødeligheten hos ulv forårsakes av ulovlig jakt, og ifølge Skandulv er ulovlig jakt nå den enkeltfaktoren som i størst grad begrenser ulvebestanden i Skandinavia.

Innavlsnivået er svært høyt i den skandinaviske ulvebestanden, der to tilfeldige individer i snitt vil ha like mye felles genmateriale som søsken. Dette har betydelig innvirkning på individenes overlevelse og reproduksjon. For at den skandinaviske ulvebestanden skal være levedyktig på sikt, kreves det én reproduserende immigrant per generasjon.

Ettersom ulovlig jakt og innavl utgjør to store trusler mot en sunn utvikling av ulvestammen, mener WWF at det fordrer ekstra forsiktighet med andre tiltak som rammer populasjonen, som statlig organisert lisensjakt.

Kunnskapsgrunnlaget

I norsk rovviltforvaltning vises det ofte til at norske rovdyrbestander, og da særlig ulvebestanden, er blant bestandene av dyr i verden man har best og mest detaljert kunnskap om. WWF vil understreke at dette får svært begrenset betydning all den tid rovviltnemndene velger å ikke forholde seg til denne kunnskapen. Siden det (daværende) norske bestandsmålet for ulv ble nådd for første gang i 2016, og nemndene i region 4 og 5 dermed fikk myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av ulv i ulvesonen, har samtlige kvotevedtak innenfor ulvesonen blitt påklaget. Klagene er uten unntak blitt avvist av nemndene og sendt til Klima- og miljødepartementet som klagemyndighet. I sin klagesaksbehandling har Klima- og miljødepartementet kommet til at samtlige vedtak fattet av rovviltnemndene har vært helt eller delvis ugyldige, med påfølgende omgjøring. Departementet har i alle tilfellene redusert størrelsen på nemndenes ønskede kvote, fordi nemndene har fattet langt større kvoter enn hva kunnskapsgrunnlaget (og hjemmelsgrunnlaget) har gitt rom for.

Hjemmelsgrunnlaget

I vedtaket står det følgende:

«Nemndene viser til sekretariatets saksframlegg og anser at det er hjemmel for lisensfelling innenfor revirene Hornmoen, Mangen, Bograngen og Rømskog etter nml § 18 c. Det er her lagt vekt på det norske bestandsmålet, jf. nml § 18 andre ledd andre punktum. Det vises også til tilleggsdokument med hensyn til lisensfelling innenfor Bograngenreviret.»

I nemndenes vedtak reduseres altså hele begrunnelsen for å skyte ut fire flokker til § 18 c. Vi stiller imidlertid spørsmål ved vurderingen av hvilke interesser som er så viktige at de blir offentlige, og hvilke interesser som er så store at de blir vesentlige innenfor ulvesonen. Vurderingen av hensynet til andre offentlige interesser jf. § 18 c kan ikke være den samme innenfor som utenfor sonen, det må kunne forventes at terskelen innenfor sonen må være vesentlig høyere, og at spillerommet ikke er like stort som utenfor når det gjelder hva § 18 c kan inneholde. De samme hensynene er også rett og slett ikke til stede innenfor ulvesonen. Det går ikke sau på utmark i noen av de berørte revirene, og det er umulig å se at de fire flokkenes eksistens påvirker distriktpolitiske hensyn på en sånn måte at det kan argumenteres at fjerning av flokkene er nødvendig.

WWF vil også påpeke at det ikke foreligger noen utredninger eller forskning som fastslår at det vil være konfliktdempende å skyte ut stabile ulveflokker. Vi mener det er en grov saksbehandlingsfeil å anta at uttak av stabile flokker er konfliktdempende, og vil påpeke at det er like sannsynlig at uttakene kan ha motsatt effekt.

Nemndenes begrunnelse for uttak av Bograngenreviret er følgende:

«Nemndene viser til sekretariatets vurdering i sak 4/21 om at det med et uttak på to helnorske revir samt et grenserevir kan sannsynliggjøres at bestandsmålet nås kommende år. Med et slikt uttak tas det sikte på den øvre del av bestandsmålet. Etter nemndenes vurdering kan det med ytterligere uttak av ett helnorsk revir (Bograngen) sannsynliggjøres at bestanden vil ligge innenfor bestandsmålet.»

WWF setter spørsmål rundt nemndenes motivasjon for å ta ut Bograngenreviret. I utgangspunktet var det Slettåsreviret som ble foreslått av nemndene for uttak, men etter lokale tilbakemeldinger ble Slettås fjernet fra forslaget, og Bograngen tatt inn i stedet. Når nemndene hopper så lett fra ett revir til et annet, uten å gi noen reell begrunnelse for endringen, framstår det tydelig som at den eneste motivasjonen for å inkludere Bograngen i lisensfellingkvoten da Slettåsreviret ikke lengre var aktuelt for uttak er å få tatt ut så mange revir som mulig, uavhengig av hvorvidt hjemmelsgrunnlaget er til stede eller ikke. Det er tross alt ikke slik at man kan erstatte vilkårene i loven med bestandsmålet for ulv for så å kun forvalte etter dette.

Det er også et spørsmål hvorvidt Bograngen i realiteten er et grenserevir. Til tross for at reviret ble registrert som helnorsk i siste bestandsrapport mener forvaltningen selv at det er sannsynlig at flere av dyrene i flokken også beveger seg jevnlig over riksgrensen til Sverige, og at flokken derfor i realiteten er en grenseflokk. Nemndene har blitt gjort klar over dette, men har valgt å ignorere det i sitt vedtak.

Vedtaket er ulovlig

De fire revirene som er omfattet av vedtaket fra nemndene består av ulver som ikke medfører fare for skade på beitedyr jf. naturmangfoldloven § 18 b). Nemndene har heller ikke påvist offentlige interesser av vesentlig betydning som gir hjemmelsgrunnlag for felling i ulvesonen, jf. naturmangfoldloven § 18 c).

Tingretten fastslo i sin dom 09.07.2021 at terskelen som ble lagt til grunn for å felle Letjennaflokken vinteren 2020 var lagt for lavt. Bestandsmålet kan ikke utgjøre et eget kriterium for selvstendig grunnlag for felling, hvilket også er tydeliggjort av både staten og retten. Det lovbestemte formålet med forvaltningen av ulv er at ulvebestanden skal forvaltes slik at arten blir levedyktig på lang sikt.

Vedtaket om lisensfelling i denne saken innebærer en målrettet forvaltning av ulvebestanden på varig kritisk truet nivå. Ulvebestanden blir naturligvis ikke mer livskraftig av at et betydelig antall individer avlives hvert år. Et vedtak som innebærer en bestandsregulering hvor ulvebestanden vedvarende skal holdes nede på et kritisk truet nivå, står i direkte motstrid til hva Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven forplikter myndighetene til å gjøre. WWF tilføyer også at naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen oppstiller en selvstendig nasjonal forpliktelse til å ta vare på truede arter i norsk natur.

WWF vil også påpeke at det nå fattes et vedtak om utstrakt lisensjakt på fire flokker i ulvesonen samtidig som at det foreligger en dom i rettsapparatet som sier at terskelen som har blitt brukt for å tillate jakt på én flokk innenfor ulvesonen lå altfor lavt.

Nemndene har endelig ikke påvist at vedtaket ikke vil true bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen måte, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen.

Krav om omgjøring

Vedtaket 12. oktober 2021 fra rovviltnemndene i region 4 og 5 oppfyller ikke de rettslige vilkårene for felling av ulv etter Grunnloven, Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

WWF krever at Klima- og miljødepartementet omgjør vedtaket slik at det ikke fattes vedtak om uttak av revirene Hornmoen, Mangen, Bograngen og grensereviret Rømskog.

Vennlig hilsen

Marte Conradi (sign.)

Fungerende leder Naturmangfold